



Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Прев 253/2024
23.04.2026. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Татјане Миљуш, председника већа, Јасмине Стаменковић, Јасминке Обућина, Татјане Ђурица и Мирјане Андријашевић, чланова већа, у правној ствари тужиоца „ОТП Банка Србија“ а.д. Нови Сад, чији је пуномоћник Немања Алексић, адвокат из ..., против тужених 1. АА из ... и 2. ББ из ..., чији је заједнички пуномоћник Амела Никшић, адвокат из ..., одлучујући о ревизији тужених изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда Пж 5432/22 од 30.11.2023. године, у седници одржаној 23.04.2026. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о ревизији тужених изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда Пж бр.5432/22 од 30.11.2023. године, као изузетно дозвољеној.

УСВАЈА СЕ ревизија тужених, па се **УКИДА** пресуда Привредног апелационог суда Пж бр.5432/22 од 30.11.2023. године у ставу 2. изреке и предмет враћа другостепеном суду на поновно одлучивање.

Образложење

Пресудом Привредног суда у Краљеву П бр.790/2021 од 05.04.2022. године, ставом 1. изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца да се тужени обавезу да тужиоцу солидарно плате 261.130,70 динара са законском затезном каматом од 01.01.2019. године до исплате, а ставом 2. изреке, тужилац је обавезан да туженима накнади трошкове поступка у износу од 10.000,00 динара.

Пресудом Привредног апелационог суда Пж бр.5432/22 од 30.11.2023. године, ставом 1. изреке, делимично је одбијена као неоснована жалба тужиоца и потврђена пресуда Привредног суда у Краљеву у делу става 1. изреке, којим је одбијен захтев да се тужени ББ из ..., обавезе да тужиоцу плати 97.265,51 динар са законском затезном каматом од 01.01.2019. године до исплате. Ставом 2. изреке, првостепена пресуда је делимично преиначена у ставу 1. изреке и пресуђено је тако што је тужени АА, обавезан да тужиоцу плати 261.130,70 динара са законском затезном каматом од 01.01.2019. године до исплате, а друготужени ББ из ... да му плати 163.865,19 динара са каматом од истог датума. Првотужени је обавезан да тужиоцу плати трошкове поступка у износу од 189.247,00 динара а друготужени да плати 119.225,61 динар. Ставом 3. изреке, одбијене су као неосноване жалбе тужиоца и потврђена решења о принудној наплати судске таксе.

Благовременом ревизијом тужени због погрешне примене материјалног права, а са позивом на члан 404. ЗПП, побијају правноснажну пресуду донету у другом степену у делу којим је усвојен тужбени захтев истичући да је у конкретном случају одступљено од судске праксе, конкретно одлука Привредног апелационог суда Пж бр.5061/20 и Пж 746/21. Предлажу да се пресуда преиначи и одбије тужбени захтев или да се ревизија усвоји и укине пресуда другостепеног суда, те предмет врати на поновно суђење другостепеном суду.

Чланом 404. ЗПП је прописано да је ревизија изузетно дозвољена због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која не би могла да се побија ревизијом, ако је по оцени Врховног касационог суда потребно да се размотре правна питања од општег интереса или правна питања у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе, као и ако је потребно ново тумачење права. О дозвољености и основаности ревизије Врховни касациони суд одлучује у већу од пет судија.

Имајући у виду наведену законску одредбу те да је спорно правно питање да ли се о захтеву за утврђење ништавости појединих одредби уговора о кредиту може одлучивати само као о тужбеном захтеву или и као о претходном питању, те с обзиром на одступања од устаљене судске праксе по овом питању, Врховни суд налази да су ради њеног уједначавања испуњени услови за одлучивање о посебној ревизији, па је на основу члана 404. став 2. ЗПП, решено као у изреци под 1.

Испитујући побијану пресуду на основу члана 408. ЗПП, Врховни суд је установио да је ревизија тужених основана.

Према утврђеном чињеничном стању, правни претходник тужиоца је са првотуженим био у уговорном односу по уговору о кредиту од 14.08.2006. године чији је предмет био кредит у износу од 415.000,00 динара. Кредит је одобрен на период од 60 месеци, а први анuitет је доспевао за плаћање последњег дана у наредном месецу од месеца у коме је кредит пуштен у течај, односно 31.10.2006. године, док је последњи датум доспелости 31.08.2011. године. Обавеза правног претходника тужиоца је била да првотуженог писмено обавештава о износу анuitета, а дан пуштања кредита у течај се сматра даном задужења кредитне партије. Чланом 2. став 3. тачка 2. уговора је предвиђено да се корисник кредита обавезује да ће на име администрирања кредита шестомесечно до краја отплатног периода на остатак дуга платити банци провизију од 0,75%. Чланом 2. став 4. уговора је предвиђена ревалоризација кредита којим су се странке сагласиле да ће се за време трајања уговора вршити месечна ревалоризација на износ неотплаћене главнице, применом стопе раста цене на мало важеће последњег дана у месецу, а према званичним подацима који се објављују у „Сл. гласнику РС“. Из налаза и мишљења вештака економско – финансијске струке, утврђено је да је првотужени по уговору о кредиту уплатио укупно 677.534,00 динара, а да потраживање по основу кредита, главнице, уговорене камате и обрачунате законске затезне камате износи 688.076,31 динар, без провизије и без обрачунате ревалоризације. На исплату 10.542,31 динара на име разлике ова два износа, тужени су обавезани према тужиоцу правноснажном пресудом Привредног суда у Краљеву П бр.451/2019 од 02.09.2020. године. Предмет спора у даљем поступку је било потраживање по основу обрачунате ревалоризације и провизије за администрирање кредита у износу од 261.130,70 динара.

Првостепени суд је у том делу одбио тужбени захтев, налазећи да се ради о ништавим одредбама уговора које су у супротности са чланом 15. ЗОО, да се истима повређују начела једнаке вредности узајамних давања и равноправности странака.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду тако што је првотуженог обавезао на исплату износа од 261.130,70 динара, а друготуженог на исплату износа од

163.865,19 динара, на који је попуњена меница издата од стране друготуженог. Другостепени суд сматра да, с обзиром да тужилац није истакао захтев за утврђење ништавости уговорних одредби у иницијалном акту, нити је такав захтев поставио током поступка, као и да је тужени истакао приговор застарелости потраживања, али да није указивао на ништавост уговорних одредаба о кредиту, суд, иако на ништавост пази по службеној дужности, не може поступати ван оквира тужбеног захтева и утврђивати ништавост када такав захтев ни тужиоца ни туженог не постоји. Зато налази да је погрешан став првостепеног суда о неоснованости тужбеног захтева, због ништавости одредаба члана 2. став 3. тачка 2. и члана 2. став 4. уговора о кредиту.

Врховни суд сматра да је погрешан став другостепеног суда у погледу овлашћења парничног суда за одлучивање о ништавости појединих одредби уговора, па и уговора о кредиту. Тачно је да се о захтеву за утврђење ништавости може одлучивати по тужби поднетој у смислу члана 194. ЗПП. Међутим, о пуноважности односно ништавости појединих одредби уговора, као претходном питању у смислу члана 12. ЗПП, може се одлучивати у парници у којој се захтева испуњење потраживања из одређеног уговора, као што је овде случај. Разлика се огледа у дејству одлуке о ништавости. Када се о ништавости појединих одредби одлучује као о претходном питању у смислу члана 12. ЗПП, тада одлука има дејство само у парници у којој се претходно питање решава, док пресуда којом је изреком одлучено о захтеву за утврђење, због природе правног односа, осим према уговорним странама, може дејствовати и према трећим лицима.

Због погрешно заузетог става, другостепени суд је пропустио да испита правилност примене материјалног права у вези са захтевом за испуњење новчаног потраживања из уговора у зависности од пуноважности, односно ништавости одредби о администрирању кредита, односно ревалоризацији и да размотри жалбене наводе тужиоца у вези са тим.

Из наведених разлога, на основу члана 416. ЗПП, одлучено је као у изреци решења. У поновном поступку другостепени суд ће имајући у виду наводе жалбе тужиоца расправити спорно питање основаности новчаног потраживања у вези са пуноважношћу односно ништавошћу појединих одредби уговора о кредиту закљученог између правног претходника тужиоца и првотуженог, па ће донети нову одлуку о жалби тужиоца и одлучити о трошковима спора.

**Председник већа – судија
Татјана Миљуш, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић